

Viite VNS 5/2016 vp

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Sisäinen turvallisuus on vahvasti arjen turvallisuuden sisällään pitävää turvallisuuden tunnetta ja konkreettista, fyysistä toimintaympäristön turvallisuutta. Kysymys on jokaisen hyvinvointiin keskeisesti liittyvistä yhteiskunnan suomista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta arjen ilmapiiristä.

Kansallisen ja kansainvälisen kehityksen vuoksi tämä toimintaympäristö on voimakkaassa muutoksessa, pitäen sisällään paljon epävarmuustekijöitä. Suomen sisäinen turvallisuus on tiukasti sidoksissa muiden EU:n jäsenvaltioiden ja lähialueidemme turvallisuustilanteisiin. Suomalaisen yhteiskunnan ja globaalien tapahtumien nopeiden muutosten takia kehitystä on entistä vaikeampaa ennustaa. Samaan aikaan käytettävissä olevat resurssit ovat rajalliset. Siksi on tärkeää yrittää muodostaa mahdollisimman realistista kuvaa ja näkemystä sisäisen turvallisuuden nykytilasta ja tulevaisuudesta tarvittavine kehittämis- ja tehostamistoimenpitein.

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta pyrkii tähän sisäasiainhallinnon toimijoiden osalta. Selonteko muodostaa samalla tärkeän perustan laajemmalle, mutta tätä kautta myös yleisemmälle poikkihallinnolliselle sisäisen turvallisuuden strategiatyölle. Kuten selonteossa todetaan, myös muun muassa huoltovarmuus on keskeinen sisäiseen turvallisuuteen vaikuttava elementti ja sitä kautta sisäinen turvallisuus ja laaja turvallisuuden käsite koskee muitakin hallinnonaloja. Yhdessä parhaillaan Turvallisuuskomitean johdolla päivitettävänä olevan ja laajaan turvallisuuskäsitykseen perustuvan Yhteiskunnan turvallisuusstrategian kanssa nämä asiakirjat muodostavat keskeisen perustan yhteiskunnan kaikille toimijoille.

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) hallinnonalan perustehtävänä on huolehtia yritysten toimintaympäristöstä, työ- ja hyödykemarkkinoiden toimivuudesta, työnteekijöiden työllistymisedellytyksistä sekä alueiden tasapainoisesta kehittämisestä globaalissa taloudessa. TEM vastaa muun muassa huoltovarmuuden kehittämisestä ja varautumistoimien yhteensovittamisesta. TEM vastaa myös maahanmuuttajien kotouttamisesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä sekä maahanmuuttajien työllistymisen edistämisestä. Sekä huoltovarmuus että kotouttaminen edellyttävät voimakkaassa toimintaympäristön muutoksessa uusia näkökulmia. Niin sanotut uudet uhkat ovat arvaamattomia ja edellyttävät poikkihallinnollisia järjestelyjä. Si-

säministeriön hallinnonalan operatiiviset viranomaiset ovat keskeisiä kumppaneita myös työ- ja elinkeinoministeriölle.

Turvallisuus- ja varautumistyölle on tunnusomaista pitkäjänteisyys ja riittävä suorituskkyjen kehittäminen, niiden oikea-aikainen ja joustava käyttöönotto sekä kyky hyödyntää jo olemassa olevia suorituskkyjä nopeiden mutta myös pitkäkestoisten tilanteiden hallitsemiseksi. Turvallisuus- ja varautumistyön tulee olla hyvin kohdennettua, joustavaa, ennakkoivaa ja kustannustehokasta. Turvallisuus- ja varautumistyö on kaikkien (myös yksityisen, kolmannen ja kuntasektorin) yhteinen asia, joka tulee ottaa riittävästi huomioon hallinnon uudistuksissa ja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Jokainen voi saada paljon aikaan itsensä ja läheistensä turvallisuuden parantamisessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön mielestä ajantasainen lainsäädäntö, riittävät resurssit ja toimivaltuudet sekä ylläpidetty toimintakyky kaupungistuneessa ja pitkien välimatkojen maassa luovat edellytykset arjen sisäiselle ja ulkoiselle turvallisuudelle, kokonaisturvallisuudelle. Siksi ministeriö pitää tärkeänä selontekoa, sen johtopäätöksiä ja toimenpidelinjauksia sekä jatkotyötä sisäisen turvallisuuden varmistamiseksi.

Kari Mäkinen
hallitusneuvos, valmiuspäällikkö

Viite VNS 6/2016 vp

Valtioneuvoston selonteko ulko- ja turvallisuuspolitiikasta

Vakaa ja toimiva yhteiskunta turvaverkkoineen nojaa talouden luontaisiin, itseohjautuviin ja sopeutuviin rakenteisiin sekä toimiviin kansainvälisiin poliittisiin, taloudellisiin ja teknisiin yhteyksiin, kuten ulkomaankauppaan, EU:n sisämarkkinoihin ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön. Kansallisen ja kansainvälisen kehityksen vuoksi tämä turvallisuuden toimintaympäristö on voimakkaassa muutoksessa, pitäen sisällään niin uhkia kuin mahdollisuuksia. Suomalaisen yhteiskunnan ja globaalien tapahtumien nopeiden muutosten takia kehitystä ja tulevaisuuden toimintaympäristöä on vaikea ennustaa. Yhteiskunnan toimivuuden turvaamisen mahdollistavat globaalit hyödyke-, informaatio-, logistiikka- ja talousvirrat ovat Suomelle elintärkeitä. Samaan aikaan käytettävissä olevat resurssit ovat rajalliset. Ikääntyvä väestö keskittyy kaupunkeihin, keskinäis- ja teknologiariippuvuudet lisääntyvät, liiketoimintamallit muuttuvat, energia, raaka-aineet ja ympäristö ovat keskiössä, taloudessa ja kansainvälisissä suhteissa on epävakautta, kansallinen kilpailukyky ja hyvinvointi ja sitä kautta vakaus nivoutuvat toisiinsa, yksilökeskeisyys ja turvallisuushakuisuus lisääntyvät.

Siksi on yritettävä muodostaa informaatiovyöryssä mahdollisimman realistista kuvaa ja näkemystä turvallisuuden nykytilasta ja tulevaisuudesta tarvittavine kehittämis- ja tehostamistoimenpitein sekä skenaarionäkemyksineen. Tiedon saatavuus, tilannekuva, ennakointi ja oikeanlainen informaatiovaikuttaminen ovat keskiössä. Samoin avoimuus ja kriittisyys kyvystämme kehittää vahvuuksia ja hyödynittää maailmantalouden liiketoimintamahdollisuuksia.

Valtioneuvoston selonteko ulko- ja turvallisuuspolitiikasta yhdessä sisäisestä turvallisuudesta laaditun selonteon kanssa muodostavat tärkeän perustan laajemmalle, mutta tätä kautta myös yleisemmälle poikkihallinnolliselle kokonaisturvallisuuden strategiatyölle. Yhdessä sisäisen turvallisuuden tulevan strategian sekä parhaillaan Turvallisuuskomitean johdolla päivitettävänä olevan ja laajaan turvallisuuskäsitykseen perustuvan Yhteiskunnan turvallisuusstrategian kanssa nämä ohjausasiakirjat muodostavat keskeisen perustan laajalle joukolle yhteiskunnan eri toimijoita. Turvallisuus- ja varautumistyö on kaikkien yhteinen asia, joka tulee ottaa riittävästi huomioon varautumisosaamisessa ja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

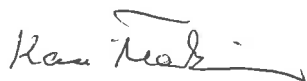
Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) hallinnonalan perustehtävänä on huolehtia yritysten toimintaympäristöstä, työ- ja hyödykemarkkinoiden toimivuudesta, työntekijöiden työllistymisedellytyksistä sekä alueiden tasapainoisesta kehittämisestä globaalissa taloudessa. Avainsanoja ovat kasvu, teknologiat ja uudistuminen, kestävä kehitys, globalisaatio ja verkostot sekä hyvinvointi ja vakaus. TEM vastaa muun muassa huoltovarmuuden kehittämisestä ja varautumistoimien yhteensovittamisesta. TEM vastaa myös maahanmuuttajien kotouttamisesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä sekä maahanmuuttajien työllistymisen edistämisestä.

Kansainvälistyminen, verkostotalous ja teknologinen kehitys edellyttävät voimakkaassa toimintaympäristön muutoksessa uusia globaalempia näkökulmia niin huoltovarmuudessa kuin kotouttamisessa. Niin sanotut uudet uhkat ovat arvaamattomia ja edellyttävät (esim. hybridiuhkatietoisuus) poikkihallinnollisia järjestelyjä ja myös yksityisen, kolmannen ja kuntasektorin vahvempaa mukanaoloa. Huoltovarmuudessa merkitystä ei ole sillä, mikä on häiriön alkuperäinen syy tai luonne, vaan sillä, miten se vaikuttaa hyödykevirtoihin ja viimekädessä väestön toimeentuloon. Kansainvälisten riippuvuuksien hallinta on tullut vahvemmin esille vallankäytön muodoksi ja kansallisten toimenpiteiden rinnalle. Maahanmuuttokriisillä on suuria vaikutuksia kokonaisturvallisuuteen ja varautumisen volyymin, kansainvälisen yhteistyötarpeen, naapurisuhteiden ja sääntelyn kautta.

Kilpailukykyinen ja turvallinen liiketoimintaympäristö, ennakoitava ja vakaa sääntely-ympäristö, toimivat hallinnon rakenteet sekä aktiivinen ja toimiva kansainvälinen yhteistyö ovat tärkeitä kokonaisuuksia.

Turvallisuus- ja varautumistyölle on tunnusomaista pitkäjänteisyys ja riittävä suorituskykyjen kehittäminen, niiden nopea, oikea-aikainen ja joustava käyttöönotto sekä kyky hyödyntää jo olemassa olevia suorituskykyjä. Turvallisuus- ja varautumistyön tulee olla jokaisen omassa toiminnassa hyvin kohdennettua, joustavaa, ennakoivaa ja kustannustehokasta. Keinovalikoiman on oltava laaja ja jatkuvasti kehittyvä. Sääntelyyn perustuva ja markkinaehtoisesti tapahtuva varautuminen sovitetaan yhteen. Tavoitteina tulee olla jatkuvuudenhallinta, alueellinen ja paikallinen varautuminen sekä kansallinen sekä kansainvälinen yhteistyö. On kyettävä elämään epävarmuudessa ja varauduttava.

Työ- ja elinkeinoministeriön mielestä keskeistä on, miten kykenemme kehittämään vahvuuksiamme niin, että hyödynnämme muutosten tarjoamat mahdollisuudet, samalla kun varaudumme myös muutosten mahdollisiin uhkiin.

Kari Mäkinen
hallitusneuvos, valmiuspäällikkö